

Regeringens proposition

2002/03:131

Svår akut respiratorisk sjukdom (SARS)

Prop.
2002/03:131

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 28 maj 2003

Göran Persson

Morgan Johansson
(Socialdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslår regeringen att riksdagen godkänner regeringens föreskrifter i förordningen (2003:140) om att bestämmelserna i smittskyddslagen (1988:1472) om samhällsfarliga sjukdomar skall tillämpas på svår akut respiratorisk sjukdom (SARS). Vidare föreslår regeringen att SARS anges som en samhällsfarlig sjukdom i bilagan till smittskyddslagen.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2003.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
2	Förslag till lag om ändring i smittskyddslagen (1988:1472).....	4
3	Ärendet och dess beredning.....	6
4	Svår akut respiratorisk sjukdom (SARS) – samhällsfarlig sjukdom.	6
5	Ekonomiska konsekvenser	8
6	Författningskommentar	9
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 28 maj 2003	10

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2002/03:131

Regeringen föreslår att riksdagen

dels antar regeringens förslag till lag om ändring i smittskyddslagen (1988:1472),

dels godkänner regeringens föreskrifter i förordningen (2003:140) om att bestämmelserna i smittskyddslagen (1988:1472) om samhällsfarliga sjukdomar skall tillämpas på svår akut respiratorisk sjukdom (SARS) (avsnitt 4).

Vidare föreslår regeringen att riksdagen beslutar att förkorta motions-tiden till fem dagar.

2 Förslag till lag om ändring i smittskyddslagen (1988:1472)

Prop. 2002/03:131

Härigenom föreskrivs att bilagan till smittskyddslagen (1988:1472) skall ha följande lydelse.

Bilaga¹

Samhällsfarliga sjukdomar

Nuvarande lydelse

1.1 difteri
fläckfeber
gula febern
hepatit B
hepatit C
hepatit D
hepatit non A non B non C non
D non E
meningokockinfektion
polio

tuberkulos
virala hemorragiska febrar exkl.
nefropathia epidemica
återfallsfeber

1.2 hepatit A
hepatit E
kolera
mjältbrand
paratyfoidfieber
pest
rabies
salmonellainfektion
shigellainfektion
tyfoidfieber

1.3 gonorré
infektion av HIV (humant
immunbristvirus)
klamydiainfektion
syfilis
ulcus molle

Föreslagen lydelse

1.1 difteri
fläckfeber
gula febern
hepatit B
hepatit C
hepatit D
hepatit non A non B non C non
D non E
meningokockinfektion
polio
*svår akut respiratorisk sjukdom
(SARS)*

tuberkulos
virala hemorragiska febrar exkl.
nefropathia epidemica
återfallsfeber

1.2 hepatit A
hepatit E
kolera
mjältbrand
paratyfoidfieber
pest
rabies
salmonellainfektion
shigellainfektion
tyfoidfieber

1.3 gonorré
infektion av HIV (humant
immunbristvirus)
klamydiainfektion
syfilis
ulcus molle

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2003, då förordningen (2003:140) om att bestämmelserna i smittskyddslagen (1988:1472) om samhälls-

¹ Senaste lydelse 1995:1315.

farliga sjukdomar skall tillämpas på svår akut respiratorisk sjukdom Prop. 2002/03:131
(SARS) skall upphöra att gälla.

I skrivelse den 7 april 2003 föreslog Socialstyrelsen att smittskyddslagens (1988:1472) bestämmelser om samhällsfarliga sjukdomar skulle göras tillämpliga på svår akut respiratorisk sjukdom (SARS). Med stöd av 4 § smittskyddslagen förordnade regeringen den 16 april 2003, efter hörande av Smittskyddsinstitutet, Landstingsförbundet och Smittskyddsläkarföreningen, att bestämmelserna i nämnda lag om sådana samhällsfarliga sjukdomar som avses i 1.1 bilagan till lagen skulle tillämpas på SARS från och med den 1 maj 2003, jämför förordningen (2003:140) om att bestämmelserna i smittskyddslagen (1988:1472) om samhällsfarliga sjukdomar skall tillämpas på svår akut respiratorisk sjukdom (SARS). Föreskrifter som meddelats med stöd av 4 § smittskyddslagen skall snarast underställas riksdagens prövning.

Det lagförslag som läggs fram i propositionen är av enkel beskaffenhet. Lagrådets yttrande har därför inte inhämtats.

Det är angeläget att SARS snarast förs in bland de samhällsfarliga sjukdomarna i smittskyddslagen. Lagändringen bör träda i kraft den 1 juli 2003. Av detta skäl finns därför anledning att riksdagen beslutar om förkortad motionstid för följdmotioner till propositionen.

4 Svår akut respiratorisk sjukdom (SARS) – samhällsfarlig sjukdom

Regeringens förslag: Riksdagen godkänner regeringens föreskrifter i förordningen (2003:140) om att bestämmelserna i smittskyddslagen (1988:1472) om samhällsfarliga sjukdomar skall tillämpas på svår akut respiratorisk sjukdom (SARS) samt att SARS anges som en samhällsfarlig sjukdom i bilagan till smittskyddslagen.

Socialstyrelsens förslag: Överensstämmer i sak med regeringens.

Inkomna synpunkter på förslaget: *Smittskyddsinstitutet, Landstingsförbundet och Smittskyddsläkarföreningen* tillstyrker Socialstyrelsens förslag.

Skälen för regeringens förslag: Smittsamma sjukdomar delas i smittskyddslagen (1988:1472) in i *samhällsfarliga sjukdomar* och *övriga smittsamma sjukdomar*. De samhällsfarliga sjukdomarna anges i bilagan till lagen och omfattar bl.a. difteri, polio, tuberkulos, kolera och infektion av HIV. Att en sjukdom klassificerats som samhällsfarlig medför vissa konsekvenser. Bland dessa kan nämnas att den som har anledning att misstänka att han eller hon har smittats av sjukdomen är skyldig att utan dröjsmål söka läkare samt att låta sig undersökas. Vidare kan smittskyddsläkaren, om det av särskilda skäl behövs för att förhindra befarad smittspridning, besluta om att den som kan antas ha blivit smittad tillfälligt skall tas om hand på sjukhus.

Om riksdagens beslut om ändring av bilagan inte kan avvaktas, får regeringen enligt 4 § första stycket smittskyddslagen föreskriva att bestämmelserna om samhällsfarliga sjukdomar skall tillämpas från den

tidpunkt som regeringen bestämmer på en viss smittsam sjukdom som uppträder eller inom kort kan uppträda här i landet, om sjukdomen bedöms dels ha hög smittsamhet eller kunna få explosiv utbredning, dels medföra hög dödlighet eller bestående skador bland de smittade. En sådan föreskrift får meddelas endast om nämnda verkningar av sjukdomen inte var kända vid tillkomsten av bilagan. Föreskrifter som meddelats av regeringen med stöd av 4 § första stycket smittskyddslagen skall enligt andra stycket i samma paragraf snarast underställas riksdagens prövning.

I skrivelse till regeringen den 7 april 2003 föreslog Socialstyrelsen att svår akut luftvägsinfektion (SAL), senare ändrat till svår akut respiratorisk sjukdom (SARS), borde omfattas av bestämmelserna om samhällsfarliga sjukdomar i smittskyddslagen. Till stöd för sitt förslag framhöll Socialstyrelsen bl.a. att det här rörde sig om en tidigare okänd sjukdom vars sjukdomsförlopp skilde sig från andra tidigare kända luftvägsinfektioner, att sjukdomen var smittsam och att den medförde hög dödlighet.

Regeringen beslöt den 16 april 2003 med stöd av 4 § smittskyddslagen att bestämmelserna i nämnda lag om sådana samhällsfarliga sjukdomar som avses i 1.1 bilagan till lagen skulle tillämpas på SARS från och med den 1 maj 2003, jämför förordningen (2003:140) om att bestämmelserna i smittskyddslagen (1988:1472) om samhällsfarliga sjukdomar skall tillämpas på svår akut respiratorisk sjukdom (SARS).

Av den redogörelse som fogats till Socialstyrelsens ansökan framgår bl.a. följande. Sjukdomsförloppet för SARS skiljer sig från tidigare kända lunginfektioner. Orsaken till sjukdomen har inte gått att säkerställa. Det kan dock konstateras att det inte rör sig om något tidigare känt smittämne. Sjukdomen är smittsam men det krävs nära kontakt med en smittad för vidare smittspridning. Smittan tycks dock inte ha samma spridningsbenägenhet som t.ex. influensa. Barriärvård, dvs. vård där personal och andra i närkontakt bär skyddsutrustning såsom andningsskydd, skyddsrockar och handskar hindrar vidare spridning av smittämnet. Även om alla uppgifter om sjukdomen för närvarande är osäkra kan det ändå konstateras att sjukdomen är allvarlig och att den har hög dödlighet. Enligt uppgifter från Sydostasien uppgår dödligheten till ca 5 procent. Socialstyrelsen framhåller också att spridningen av sjukdomen inte är under kontroll i Kina, Singapore, Vietnam och Kanada och att åtgärder måste vidtas för att hindra att sjukdomen sprids i Sverige. Om fall av SARS skulle uppstå i Sverige måste vidare spridning av sjukdomen kunna hindras.

Sedan Socialstyrelsen inkom med skrivelsen har viruset som orsakar SARS identifierats och befunnits vara ett s.k. coronavirus. Virus i denna grupp är tämligen vanliga som orsak till luftvägsinfektion, men i detta fall rör det sig om en tidigare okänd variant. Fortsatt spridning av sjukdomen i Kina har konstaterats från det ursprungliga området (Guandongprovinsen) till städerna Beijing (Peking) och Tianjin, samt provinsen Shanxi. Vidare har konstaterats spridning i Inre Mongoliet, samt i Taiwan. Efter intensiva bekämpningsåtgärder tycks spridningen vara under kontroll i Hanoi och i Singapore. I Toronto förekommer, trots stora insatser från myndigheternas sida, fortfarande viss lokal spridning av sjukdomen. WHO bedömer att epidemin nu nått sin kulmen i Hong Kong och i Guandongprovinsen och reserestriktionerna till dessa två om-

råden har därför hävts, liksom till Toronto. Fortfarande avråder dock WHO från icke nödvändiga resor till övriga drabbade områden i Kina, till Taiwan och till Inre Mongoliet. Totalt har dryg 8 200 sannolika fall av SARS identifierats från 28 länder runt om i världen och mer än 730 personer har avlidit i sjukdomen. Endast ett begränsat antal fall, med koppling till ovannämnda områden, har identifierats i Europa.

Mot bakgrund av Socialstyrelsens redogörelse och vad som i övrigt förekommit i ärendet anser regeringen att SARS uppfyller de rekvisit som ställts upp i 4 § smittskyddslagen. SARS har hög smittsamhet och det finns under alla omständigheter en risk för en explosiv utbredning av sjukdomen om den skulle spridas till Sverige. Sjukdomen, som medför hög dödlighet, var inte känd vid tillkomsten av bilagan till smittskyddslagen. Det finns en risk för att sjukdomen inom kort kan komma att uppträda här i landet. Av smittskyddsskäl har riksdagens beslut om ändring av bilagan till smittskyddslagen inte kunnat avvaktas. Mot bakgrund av det anförda föreslår regeringen att riksdagen godkänner regeringens föreskrifter i förordningen (2003:140) om att bestämmelserna i smittskyddslagen (1988:1472) om samhällsfarliga sjukdomar skall tillämpas på svår akut respiratorisk sjukdom (SARS). Regeringen föreslår vidare att riksdagen beslutar att föra upp sjukdomen i bilagan till nämnda lag.

5 Ekonomiska konsekvenser

I lagen (1989:225) om ersättning till smittbärare finns bestämmelser om rätt till ersättning av allmänna medel för personer som är smittbärare, men som inte har förlorat arbetsförmågan och därför inte har rätt till sjukpenning eller sjuklön. Enligt lagen kan s.k. smittbärrpenning utges om smittbäraren måste avstå från förvärvsarbete på grund av beslut enligt bl.a. smittskyddslagen (1988:1472) eller, utan att sådant beslut har fattats, p.g.a. läkarundersökning eller hälsokontroll som syftar till att klarlägga om en person är smittad av en samhällsfarlig sjukdom. Utöver smittbärrpenning ges även rätt till resekostnadsersättning. I smittskyddslagen (1988:1472) anges att undersökning, vård, behandling och läkemedel som behövs från smittskyddssynpunkt vid en samhällsfarlig sjukdom skall vara gratis för patienten inom landstingets hälso- och sjukvård. I de flesta fall svarar Landstinget för dessa kostnader. Enligt regeringen är det inte troligt att det kommer att ske någon större kostnadsökning enligt de bestämmelser som finns i lagen om ersättning till smittbärare till följd av att SARS skall behandlas som en samhällsfarlig sjukdom. Sjukdomen har ännu inte spridits till Sverige och regeringens åtgärd den 16 april 2003 att med stöd av 4 § smittskyddslagen förklara att bestämmelserna i lagen om samhällsfarliga sjukdomar skall tillämpas på SARS torde också redan ha bidragit till att motverka att en större spridning av sjukdomen sker här i landet. Sammantaget gör regeringen bedömningen att åtgärden och det förslag som lämnas i denna proposition rymms inom nuvarande finansiella ramar för smittskyddsarbetet.

Bilagan till smittskyddslagen (1988:1472)

Svår akut respiratorisk sjukdom (SARS) förs in bland de sjukdomar som räknas upp under 1.1 bilagan till smittskyddslagen (1988:1472), se avsnitt 4. Lagändringen träder i kraft den 1 juli 2003, då förordningen (2003:140) om att bestämmelserna i smittskyddslagen (1988:1472) om samhällsfarliga sjukdomar skall tillämpas på svår akut respiratorisk sjukdom (SARS) skall upphöra att gälla.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 28 maj 2003

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Winberg, Ulvskog, Lindh, Sahlin, Pagrotsky, Östros, Messing, Engqvist, Lövdén, Ringholm, Bodström, Karlsson J. O., Sommestad, Karlsson H., Lund, Nykvist, Nuder, Johansson, Björklund

Föredragande: statsrådet Johansson

Regeringen beslutar proposition 2002/03:131 Svår akut respiratorisk sjukdom (SARS)